

Hoorspel meer dan een hype

door BERNICE BREURE

's Avonds aan het rommelen in de tuin, met een hoofdlamp op m'n kop en een i-Pod in m'n oren'. 'In vier weken tijd alle 475 delen, via een download, geluisterd in de auto.' Smeekbedes: 'waar kan ik aflevering 203 vinden?' Van bijvoorbeeld *Het bureau*, tien jaar geleden uitgezonden en in 2011 herhaald, wordt nog volop genoten blijkt uit het digitale gastenboek van dit radiodrama. Het hoorspel is hip en dankzij nieuwe technieken vinden steeds meer mensen hun weg naar de luistersoap.

Na onder meer *Bommel*, *Komt een vrouw bij de dokter*, *Tirza* en *Bonita Avenue* brengt de AVRO morgen op Radio 1 de 'verhoorspeling' van *De hormoonfabriek*. In het boek van Saskia Goldschmidt vertelt de succesvolle ondernemer Mordechai de Pauw, gebaseerd op de oprichter van Organon, zijn bloedstollende levensverhaal over liefde en venijn tussen broers, tegenstrijdige belangen tussen commercie en wetenschap, met bronsthormoon volgestopte fabrieksmeisjes en door testosteron voortgedreven kerels. Regisseur Peter Te Nuyt schreef samen met Goldschmidt het script voor de 25 afleveringen.

Comeback

Heel eerlijk gezegd was de comeback van het hoorspel, dat zich overigens niet beperkt tot bewerkingen van boeken, de schrijfster ontgaan. „Toen Peter me benaderde, vroeg ik: is er nog iemand die luistert naar hoorspelen?“, lacht Goldschmidt. „Ik was aangenaam verrast toen ik hoorde hoeveel mensen begin dit jaar *Nooit meer slapen* hebben gevolgd. Bovendien gaf het mij de kans het verhaal, waar ik zoveel research voor heb gedaan, een ander soort verdieping geven. Het hoorspel telt bijna twee keer zoveel woorden als het boek. Een personage als *Het Jonge Ding*, de verpleegster aan wie Motke zijn herinneringen vertelt, is nu veel belangrijker.”

Het hoorspel een hype? „Ik hoop het niet, want hypes gaan voorbij“, reageert Te Nuyt. „Het is al ruim tien jaar populair, al blijft het een genre dat onder druk staat.“ Daarmee doelt hij niet eens op het feit dat veel radiodrama na midernacht wordt uitgezonden.

• V.l.n.r. Mark Rietman, Hans Hoes, Monic Hendrickx, Jacob Derwig en Anna Raadsveld. Ook voor acteurs is het hoorspel een aparte tak van sport, stelt Mark Rietman.

„Dan is er nog een heel behoorlijke luisterdichtheid, daar klaag ik niet over. Wel zou het hoorspel meer op waarde moeten worden geschat. Het is niet film zonder beeld, maar een eigen dramatisch genre. Andere landen zijn erin blijven investeren nadat de tv was uitgevonden. Nederland niet.”

Ook voor acteurs is het hoorspel een aparte tak van sport, stelt Mark Rietman (Jaap Balk in *Het bureau*, Heer Bommel in *Bommel* en nu fabrikant De Pauw). „Omdat je het alleen van klank moet hebben, word je gedwongen een bijzonder soort echtheid op te zoeken.“ Monique Hendrickx, Pauws

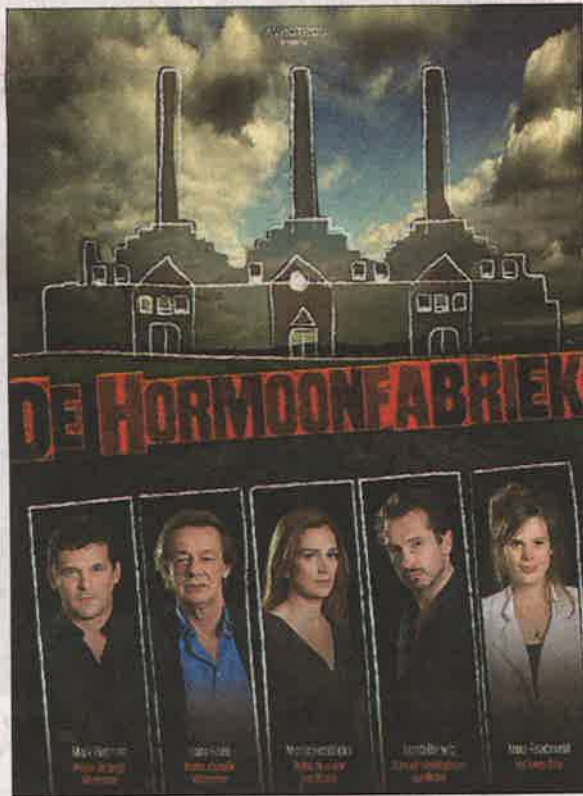

FOTO MICHEL SCHNATER

echtgenote Rivka, ging daarin ver. „We hadden elkaar een tijd niet gezien en direct op Moniques eerste opnamedag wachtte ons een nogal expliciete verleidingsscène. Op eens sloot ze de regisseur en technicus buiten door de gordijntjes dicht te doen. Even met z'n tweetjes“, zei ze. In het celletje zijn geen gekke dingen gebeurd, hoor. Maar het werkte zo goed dat we het zo zijn blijven doen.”

Seksscènes zijn bij een hoorspel eigenlijk plezieriger dan in het theater, aldus Rietman, die wat dat betreft zijn hart heeft kunnen ophalen als de rokkenjagende ondernemer.

„Op toneel hou ik er eigenlijk niet zo van, ook als toeschouwer kijk ik liever weg. Die koude lijven en rode vlekken. Hier vond ik het heel leuk om de route te zien die De Pauw volgt om een vrouw in zijn bed te krijgen en om me uit te leven met al die klanken.”

Bij het moderne hoorspel is een beetje door elkaar praten niet langer taboe. En de meeste geluiden komen uit de computer; de grindbak en de windmachine ontbreken in de studio. „Dat is goed. En tegelijk moeten we ermee oppassen“, stelt regisseur Te Nuyt. „Niemand heeft ooit geloofd dat die geluiden echt waren, het waren tekenen. De wind uit de windmachine gaf geen meteorologische toestand weer, maar spanning. Ik wil graag componeren met muziek, stilte en geluid; een vioolsolo kan een piepende zijn.”

Cliché

Schrijfster Goldschmidt is benieuwd naar de ontvangst van *De hormoonfabriek*. „Ik hoop dat hele families luisteren en dat het publiek niet beperkt blijft tot het cliché van de oudere die de slaap niet kan vatten en de taxichauffeur die toch wakker moet blijven.“ De mogelijkheid om afleveringen via de site te downloaden en later als podcast te beluisteren helpt daarbij. Al ziet niet iedereen dat zitten. Zo was tijdens de presentatie voor AVRO-leden, die een hele middag geboeid luisterden naar een voorproefje en uitleg van de makers, de enige vraag uit het publiek: 'waarom wordt dit 's nachts uitgezonden? Dat is toch zonde van al dat materiaal?'"

WIE: theaterredacteur Esther Kleuver
WAT: They are just kids
WAAR: Huis Oostpool, Arnhem
WANNEER: t/m 20 september
WAAROM: Regisseur Marcus Azzini is bezig met een drieluik over jonge mensen die in een roerig tijdperk op zoek gaan naar een alternatief om te leven. Om anders te leven. (in) *Koud Water* was het geslaagde eerste deel en *They are just kids* is nu het tweede, waarin zangeres Patti Smith en de fotograaf Robert Mapple-

thorpe centraal staan. Azzini liet zich samen met schrijver Roeland Hofman en de acteurs Matthijs van de Sande Bakhuyzen, Ludwig Bindervoet en

Judith van den Berg inspireren door het leven en werk van deze twee iconen uit de jaren zeventig. De voorstelling is geen bewerking van het boek